

Bemærkninger til forslaget

I de kommende år vil det danske samfund blive stillet over for fundamentale omstillingsudfordringer, som vil medføre et meget stort pres med krav om at vi i tide får tilpasset prioriteringen af den samlede offentlige og private ressourceanvendelse til de nye forhold.

Intensivering af EF's indre marked og det deraf følgende krav til internationalisering og dynamisering af dansk erhvervsliv er kun det mest åbenbare aspekt af denne udvikling. Ændringen af arbejdsmarkedets adfærdsmønstre og strukturer er snævert forbundet hermed, ligesom den informationsteknologiske revolution først i 1990'erne for alvor forventes at blive gennemgribende i forhold til befolkningens arbejds-, fritids- og kulturliv. Alle faktorer, også kravet om en fundamental miljøforbedrende leve- og produktionsvis, vil øge kravene og udfordringerne til det enkelte menneskes udviklings- og omstillingsevne.

I dette udviklingsperspektiv er det værd at bemærke, at det i 1990'erne og efter år 2000 ikke primært bliver den demografiske udvikling i befolkningen og arbejdsstyrken, der kan bære omstillingen i et tilstrækkeligt tempo. Det må derimod, som erkendt af alle parter i den offentlige debat, blive voksengrupperne generelt, der med voksenuddannelse og folkeoplysning som katalysatorer bliver den store samlede menneskelige ressource, som får pålagt den krævende opgave at forny det danske samfund.

Mange vil blive udsat for egentlige arbejdsmæssige, sociale og personlige tilhørsproblemer i forhold til de kendte mønstre i samfundet.

Det må forventes, at der i de kommende år vil være behov for en massiv ressourcetilførsel til voksenuddannelsesområdet. I løbet af de sidste 10-15 år er der allerede sket en væsentlig udbygning af voksenuddannelserne, såvel de erhvervsrettede som de almene, men det må regnes for givet, at området allerede i midten af 1990'erne udgør en noget større andel af den samlede uddannelsesindeksats i Danmark.

I 1989 udgjorde de samlede samfundsmæssige investeringer i voksenuddannelse og folkeoplysning 6-8 mia. kr. fordelt på en lang række offentlige og private aktiviteter. Samtidig må det erkendes, at der kun

i begrænset omfang foreligger dokumenteret viden eller analyser om anvendelsen af disse ressourcer. I international sammenhæng står Danmark svagt rustet til behovsvurderinger for de kommende års prioriteringer og investeringer i voksenuddannelse.

Der findes eksempelvis kun spredte og ad hoc-prægede undersøgelser af befolkningens udtrykte og reelle behov for ny viden og kundskaber eller oplysninger om, hvordan de mennesker, der i dag bruger enten voksenuddannelserne eller folkeoplysningen får glæde af deres deltagelse. En grundlæggende og dybtgående viden mangler.

Blandt de nyeste eksempler på, hvilke problemer denne manglende forskningstradition har givet anledning til, er det i 1989 igangsatte uddannelsesstilbud for langtidsledige lønmodtagere. Her har man næsten i blinde måttet igangsætte anvendelse af de i alt 1,8 mia. kr. til uddannelsesstilbud uden forudgående viden om de lediges ønsker og forudsætninger eller om arbejdsmarkedets behov i øvrigt. Disse forhold taler deres tydelige sprog.

Der findes ikke nogen simpel model, der kan tilgode en løsning af dette problem, hverken gennem en bevilling eller en ny organisation. Der må i højere grad være tale om at kombinere eksisterende økonomiske og menneskelige ressourcer.

En handlingsplan, der på samme tid sikrer en bred grundforskning, en dybtgående anvendelsesrettet forskning samt en styrkelse af eksisterende netværk, vil således være et væsentligt bidrag til at øge Danmarks omstillingsevne.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad pkt. 1

Forudsætningen for at sikre grundforskningsmiljøer er en temmelig langsigtet institutionel opbygning. Udviklingen af egentlige grundforskningsmiljøer skal fremmes på de forskningsinstitutioner, der har et grundlag herfor, i første række Københavns Universitet, Danmarks Lærerhøjskole, Roskilde Universitetscenter og Ålborg Universitetscenter. Det kan ske gennem en tilførsel af øremærkede midler til forsk-